Ціна примірника 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Народній часопис Генерального Губернаторства

Krakauer Nachrichten
Ukrainische Volkszeitung
des General-Gouvernements

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В ТИЖДЕНЬ

Адреса Редакції і Адміністрації:
Krakauer Nachrichten,
Krakau, Karmeliterstr. 34, II.
Телефон: 137 - 42.
Відділи: Ярослав, Головна 19,
Холм, — Сянік.
ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . . зол. 2.50
ОПОВІСТКИ:
На останній сторінці 1 мм. 1 шп. 1.— зол. В тексті 100% дорожче. Дрібні оголошення: по 15 сот. за слово, найменше 1.50 зол. Для шукаючих праці 8 сот. за слово, матримоніяльні по 30 сот. за слово

Ч. 2. Краків, 11. січня 1940. Рік I.

Чи вибухне війна на Сході?

Сензаційний голос московського щоденника — 10.000 французів їде на поміч Фінляндії. — Фінляндія і Туреччина випадові бази проти СССР.

Московський щоденник „Красная Звезда" приніс дуже цікаві вістки про англійські пляни. В тім щоденнику читаємо: „Коли військові штаби Англії та Франції доцільно оминають зудару на західнім фронті, то роблять це тому, щоби заощадити свої сили аж до того часу, коли англійським політикам вдасться вплутати у війну цілий світ. Якби Англія та Франція мали хоч дрібку надії на побіду, то не завагались би зарядити негайну атаку на заході, навіть хоч би це мало коштувати їх багато людських страт. Але вони не мають тої надії. З того виходить, що Англія та Франція хочуть розтягнути війну. Вони — пише московський щоденник — намовили Фінляндію, щоби Фінляндія виповіла С.С.С.Р. війну, думаючи, що в цей спосіб розпалять війну на півночі. Вони хочуть впрягти у війну скандинавські держави (Швецію, Норвегію) та балканські народи і допровадити до того, що цілий світ буде втягнений в їхню політику.

Стільки пише про це „Красная Звезда". Безпосередньою причиною отої статті московського щоденника БУЛИ ПРОТИСОВІТСЬКІ НАСТРОЇ ЯКІ СЬОГОДНІ ЗАПАНУВАЛИ У ФРАНЦІЇ. Французькі газети пишуть, що замало є помагати Фінляндії морально і матеріяльно. ДО ФІНЛЯНДІЇ ТРЕБА ПІСЛАТИ ВІЙСЬКО. Французький часопис „Жур" подав, що ФРАНЦІЯ ПОВИННА ПІСЛАТИ ДО ФІНЛЯНДІЇ 10 ТИСЯЧ АЛЬПЕЙСЬКИХ ВІДДІЛІВ, які є заправлені до військової акції в горах. Протисовітські настрої французьких газет є дуже великі. Німецький щоденник „Фелькішер Беобахтер" пише про них під заголовком: „Паризька преса підмовляє до війни проти Росії"

Одночасно багато цікавих вісток приносять [illegible] про акцію Англії в Туреччині. Говориться, що Англія посилає в Туреччину великі транспорти зброї та муніції. „Фелькішер Беобахтер" у кореспонденції з Брюселі пише, що французький ген. Вейґанд пляную удар в СССР. від сторони Кавказу. Справи ті передумують англійські та французькі військовики, які перебувають саме тепер в Туреччині. Між ними є два визначні французькі генерали.

Все це вказує, що Англія хоче перекинути війну на схід, а Фінляндія та Туреччина мали б стати для неї випадовими базами у військовій акції проти С.С.С.Р. Коли б справді Англія порішилася на це, тоді цілий світ спалахнув би военною загравою. Тоді вже не буде невтральних, бо інтереси всіх будуть сильно заторкнені.

—o—

На цій мапі Фінляндії бачимо виразно цілу совітсько-фінляндську границю. Московські війська затакували Фінляндію від моря своїми кораблями та від суші в двох місцях: на півночі біля Петсамо та нижче, щоб відтяти фінляндцям доступ до Швеції та на полудни від озера Ладога. Славна оборонна лінія т. зв. Маннергайма тягнеться від озера Ладоги на північ, в т. зв. Карелії.

Военний комунікат зі західнього фронту

БЕРЛІН, 5 січня. Команда німецької армії повідомляє:

На західнім фронті лише артилерійська перестрілка, сутички розвідочних відділів, та розвідочні лети над границею. Зістрілено три англійські літаки, що пробували зробити налет над німецьким заливом. По німецькій стороні не занотовано ніяких страт.

—o—

З боїв у Фінляндії

З Гельсінок, столиці Фінляндії, звідомлюють, що 1. січня ц. р. цілий день відбувалися сутички передніх відділів та була артилерійська перестрілка на карельськім півострові. Позатим було спокійно. На східній границі відбувалися бої недалеко озера Ладога. — Численні атаки на села Айтоноki та Кугмо фінляндці відперли. Російський военний корабель „Жовтнева Революція" збомбардував прибережний порт біля місточка Койвіто.

За те **штаб ленінградського военного штабу** звідомляє, що на фінляндськім фронті не сталося 2. січня нічого нового. З тих причин літаки не можуть розвинути жадної більшої акції. Одночасно помітне, що обидві сторони окопуються. — Російські літаки скинули кілька бомб на норвезьку територію. В тій справі штаб норвезької армії зложив відповідний протеост перед урядом СССР. Цей випадок не має більшого значіння. Шведські часописи пишуть багато про висилку охотників до Фінляндії. У Швеції повстала спеціяльна організація, що занимається висилкою тих охотників. До тепер вислала вона около 2 тисячі охотників. Одначе число зголошених, яких дотепер ще не умундуровано є багато більше.

Скупі вістки з північного фронту

Сніговії, великі морози (—40 ступнів) та поперериванi телефонічні проводи утруднюють всяку комунікацію з фінляндським північним фронтом. Вістки, які з того терену приходять є дуже вбогі. Російські відділи мали посунутися дотепер около 100 кільометрів здовж берега Ледоватого океану та укріплюють свої позиції. Одночасно доносять з Фінляндії, що з Мурманська мали вислати москалі нові свої відділи до Петсамо.

—o—

Нова мобілізація в СССР

„Фелькішер Беобахтер" з 4 січня доносить з Москви.

З різних сторін говорять у Москві, що з початком року в Москві та інших сторонах покличуть під зброю нових резервістів, зокрема тих, що мають технічний перевишкіл. Це була б вже друга мобілізація в С.С.С.Р., бо першу перевели вони підчас памятних днів вересня. Після акції в Західній Україні та Західній Білорусі лише частинно переведено демобілізацію.

—o—

В. НЕМИРИЧ.

Певним кроком вперід!

Вересень 1939 р. приніс великі та глибокі зміни. Ми мали щастя оглядати їх власними очима, переживати в постійному напруженні нервів, серед змінних, очікуючих настроїв. Здається навіть зайво про це писати, що блідим буде кожне написане слово про те, що сталося.

А сталося так багато і зміни ці такі далекосяглі — також для нашої долі у смузі німецьких впливів, — що неможливо про них бодай не згадати даючи в руки українського читача на тутешньому терені перший український часопис, що хоче дати йому всяку можливу пораду і бути для нього в усьому добрим провідником.

Отже передусім зникла з лиця землі польська держава, яка вже в хвилині свого народження в нещасливому версайському договорі 1918 р. була засуджена на неминучу смерть. Майже на половині непольської території бувшої Польщі перестало нарешті обовязувати насильне безправство польської збройної чужими грішми солдатески, поліційної сваволі, бюрократичної бути, розпаношености й анархії. Неменш як 15 міліонів т. зв. меншин в 35 міліоновій т. зв. польській державі, українців, білорусинів, німців, литовців і словаків звільнилось впродовж кільканадцяти днів вересня великого м. р. з кайдан нестерпної неволі, з жахливих довголітніх переслідувань і гнету.

Сталось це так нагло, що ще й сьогодні хочеться прямо запитати: невже це можливе?

Бо ось ще так недавно гриміли радієві мегафони й костельні амбони, голосили крикливі плякати й сотки щоденників про польську всемогучість — „моцарствовість", про відобрання Східної Прусії і панування над Берліном і то навіть в боротьбі „сам на сам з Німеччиною".

Ніколи досі не дала історія і мабуть не дасть вже ніколи більш повчаючого прикладу, до чого може знизитися нарід, що хоче наслідувати те, до чого він нездібний і до чого може довести нарід його провід, коли він засліплений і нездарний.

Чи найшовсяб хтось на місці поляків, хто видумавби більш безглуздну ідею як вигублення у власній державі сотень тисяч німців, тут-же таки на межі їх великої батьківщини, про яку кожен з них мріяв кожного дня, до якої горнувся і яка ніколи не могла про нього забути? Тих німців, що власним зусиллям, працею поколінь, подиву гідною сильною витревалістю вн двигнули себе в ряди найбільш культурних і цивілізованих націй світу? Тих німців, що за останніх 7 літ серед довколишньої анархії, метушні і руїни здивували цілий світ незнаним досі історії організаційним ґенієм? Ні, прямо не хочеться вірити, що так міг хтонебудь говорити, що міг хтось так думати.

І чим оця забріхана польська захланність оправдувала у власних очах право насильства? Своєю нібито культурною і цивілізаційною вищістю, якоюсь фантастичною місією! Звучить це сьогодні не як пусте слово, але просто щире дітвацтво. Хто не знавби поляків, цей на основі цього дітвацького пустомельства думавби, що вони ніколи не жили на межі Німеччини і німецької культури, яку могли краще пізнати як хтонебудь інший, цей думавби, що вони просто нарід з іншої планети.

Але брехня має короткі ноги. Обманювані польські робітники і селяни дочекались трагічної хвилини, коли на власні очі могли побачити „виголодженого" німецького жовніра, німецькі „безвартні" машини, танки, літаки. Виявилось тільки, що ця нібито безвартна зброя перемагала на кожному кроці »вартісну« польську так, що ціла війна це була властиво один німецький марш вперед. А що до хліба, то вистарчало його не тільки на те, щоб відгодувати кожного нім. жовніра на кращого мужчину від польського старшини, але навіть на те, щоб дати його десяткам тисяч тих польських голодних безробітних, що дуже часто не мали його у власній батьківщині.

Здається, що й поляки, оцінивши всю свою вартість в останніх подіях, не можуть не признати, що доля, яка їх стрінула, є обективно справедлива. Хто не вміє жити, як слід, як треба, буде змушений жити так, як йому будуть наказувати. Історія знає приклади, що навіть наймогутніші народи відпокутовували хвилини своєї слабости, коли приймали на хвилину оманне переконання, що ніхто поза ними не має права до життя. Аддіс-Абеба не може бути столицею римського цісарства, а Тірана розказувати Римові. Що не може істнувати, не дасться ніколи вдержати. Державам нездібним до життя не поможуть нічого наймогутніші протектори, як не вдержала Польщі 20-тилітна поміч Англії і Франція та міжнародної масонерії і жидівства. Кожний, тимбільше малий нарід, може бачити своє призначення у творенні культурних і цивілізаційних вартостей у співпраці з довкіллям. Як суспільство в свойому нутрі, так невловимий закон боротьби між народами зломить всяку самолюбну примху. Герої є творцями історії в межах можливого. Фальшиві Наполеони будуть завжди здемасковані.

Поляки в штучній Польщі забули, що правдива Польща це клаптик вбогої землі окружений поясом чужих земель і морем народів — скромно кажучи — не менш від них культурних. Що ця вбога, засіяна густо жидівскою заразою (з волі польської магнатерії) Польща не здібна до хворобливих »моцарствових« фантазій, ані не покликана розкладати жидівськими руками культурних спільнот довкілля і здорових рас.

Впала нестерпна і жахлива польська неволя на ніколи не польській землі, неволя, з якою завжди з хвилиною її повстання із завзяттям, що не знає меж посвяти боровся український, білоруський і литовський нарід. 20-тилітна героїчна боротьба українського, білоруського і литовського народу й обставини, з якими вона зазубилася, перекреслила одного дня те, що намагались 20 літ силоміць закріпити можні колись польські протектори, на чолі з Англією й Францією. Капітуляція Польщі на заході принесла великі переміни на теренах Західньої України, Білорусі і Полудневої Литви. Який же вимовний цей факт, що поляки скапітулювали в часі цих подій на сході вповні і цілковито, прямо добровільно доказуючи, що вони були нам завжди чужинцями і що не мають там шукати того, чого не згубили. Потвердження непольського характеру колишніх польських „кресів" минулими подіями також в міжнародній опінії, це факт великого значіння, що матиме свої наслідки.

Чи це всі зміни, що доконались на переломі цих великих днів?

Ні, тепер доконуються у вогні боротьби й серед напруженої праці нові ще більші і в наслідках ще більш вагітні — на заході й інших сторонах нашого неспокійного світу. Геройчний німецький нарід в зорганізованій тотальній війні потверджує силою те право до життя, яке йому заперечували. Найбільшим безглуздям в цій війні є й остане те, що ведеться вона на зверх в обороні того, що для своєї оборони не має й нікому не здобуде обективної рації, в обороні Польщі. В дійсності йде тут про оборону цієї самої імперіялістичної захланности Англії й Франції на заході, карикатурою якої була польська на сході. Вислід цієї боротьби й успіхи німецької зброї не дають сумніватись який це буде вислід, принесе із собою наслідки, яких сьогодні оцінити ми самі ще вповні не можемо.

У звязку із тим усім, що сталося довкола нас і діється, український читач поставив безліч питань, важких питань, що вимагають відповіди. Годі на них відповісти в ряді статтей, а не то в одній. Будемо вияснювати терпеливо і просимо бути терпеливими. Ми віримо, шо український нарід, де він не живби, збудує не зважаючи на все, збудує свою будуччину геройчну. Нас українців замешкалих і розселених у смузі німецьких впливів на частинах Підляша, Холмщини й Лемківщини чекає велике завдання. Ми зустрінулись тут з німецькою культурою, з безустанно чинним, творчо чинним духом німецької праці, німецької організації, що вправляє нас у подив своєю невсипущістю й пильністю. Ми маємо змогу присвоїти собі всі вартости правдивої культури, все те, за що нас досі безпощадно переслідували й гнобили. Нам не треба наслідувати. Нам треба все вартісне перекувати на нову вартість, нашу, українську. Ми повинні мати цей здоровий змисл самостійного почину тимбільше, що ми живемо на межі різних культур, неподібних і таких що їх не можна погодити. Кілько-ж із нас мало болючу нагоду зустрінутись в останній час з безнадійним, крайнім і повним хамством, що теж називає себе культурою. Тимбільша наша відповідальність. Ми можемо тут, під опікою німецького народу, двигнутись так високо як тільки зможемо. Ніщо на цій дорозі вгору не сміє бути змарноване. Ми повинні зрозуміти, що йде тут не тільки про ріст українців як етнічної маси, але прямо про ріст кожної одиниці, кожного поодинокого українця. В наш час і в наших обставинах, кожна одиниця, що може тут піднятися до ролі активного громадянина, йде на вагу золота. Геть всяке великорозумне лінiство й оспалість! Нема теж між нами місця на нервове борсання й метушню серед повені гучних слів і фраз. Ми мусимо витворити спокійну атмосферу ділового, мужнього патріотизму. Культура складається не з пустих слів ні навіть гарячих бажань, але з доконаних діл молота і плуга, здобутків твердої праці й доцільної організації. Хай не буде між нами нікого, хто бувби українцем тільки з назви, хай кожний вміє не тільки бажати, але й творчо працювати. Хто є українець, але злий коваль — не є добрим українцем.

Нехай кожний, чим він не бувби, рільником чи учителем, купцем чи промисловцем, механіком чи вченим вміє своє діло до меж досконалости, хай буде досконалим українцем, що вміє працювати й доцільно організуватись. Нехай праця кожного з нас і всіх нас разом викличе у нас взаїмне довіря і віру та підібє для нас серця нашого окруження і культурного світу. Дбаймо про свою гідність в чотирьох стінах нашої хати і на кожному кроці. Це прямо злочин уважати збереження своєї мізерної екзистенції за найвищу ідею і поза тим нічого не робити. Хто так буде думати впаде нехибно на саме дно і буде погорджений всіми.

У звязку із змінами, що зайшли, нам не треба надумуватись і фільософувати. Нам не треба ні видумувати ні установляти нових правд. Ми знаємо всі нашу правду, а наша поведінка давно вже і раз на завжди устійнена. Нам треба ділати, ділати зараз, негайно і витревало. Те осягнемо, що здобудемо своєю працею. Ніщо не створиться для нас і без нас. Тільки і тільки ми самі можемо збудувати свою долю. Хай кожний із нас на свойому місці і за варстатом своєї праці знає тільки один наказ: без вагання вперед, до кращої будуччини!

Горячкова підготова до походу на Кавказ?

Туреччина — новим запальним місцем

Велике враження у світі викликали вістки англійського щоденника „Дейлі Телеґраф" про створення французького експедиційного військового корпусу в Сирії. Ці вістки набирають особливого посмаку тому, що їх оголосив щоденник „Дейлі Телеґраф", зближений до англійського міністерства закордонних справ т. зв. Форін Офісу.

Отже згідно з вістками спеціяльного кореспондента „Дейлі Телеґраф"-у, який обіхав Сирію здовж і впоперек виходить, **що ціла Сирія виглядає на один великий воєнний табор.** До Сирії, замешкалої арабами, яка — як відомо — є під пануванням Франції, стягнула головна команда військa з усіх частин французької імперії. Одначе головну частину експедиційного корпусу творять французькі кольоніяльні війська, яких стягнули з Марокка, Альжиру, Тунісу, Індокитаю, Мадаґаскару і т. д. Старшинський корпус складається — річ ясна — з французів та англійців. Крім того до експедиційного корпусу входять ще частини тих леґіонів зложених з чужинців, що їх створено з вибухом війни у Франції. Душею і головним командантом експедиційного корпусу є 72-літній французький генерал Вейґан, довголітній шеф французького ґенерального штабу. Він то — як пише преса — опрацював плян походу цього експедиційного корпусу разом з турецькою армією на Кавказ. Ближчих подробиць, поза ствердженням швидкої будови нових мостів, касарень і т. д., кореспондент не подає зі зрозумілих причин.

Вистане лише згадати, що англійський кореспондент був першим журналістом взагалі від вибуху нової війни, якому головна команда дозволила не лише на вїзд до Сирії, але показала теж головну базу свого експедиційного корпусу та дозволила оголосити дещо для загалу. І саме це, що щоденник, зближений до англійського міністерства закордонних справ — подає нагло до прилюдного відома, що в Сирії **перебуває велика французька армія, свідчить найкраще про далекосяглі пляни і важні завдання, що їх вона має виконати з армією заприязненої Туреччини на Близькому Сході.**

Отже Англія і Франція, яка не може ніяк заатакувати Німеччини на заході, тому, що лінія Зіґфріда є нездобутою твердинею і підчас наступу на цю твердиню довелось би пролити море крови, на що не може собі позволити вимираюча Франція, Англія і Франція плянують похід на Кавказ, щоби відтяти за Кавказом велитенські джерела нафти (Баку) від СССР, який доставляє саме Німеччині нафту, збіжжя та інші необхідні сировці. Англія хапається таких плянів з тієї причини, що бльокада Німеччини від моря її зовсім не вдається і тому робить все можливе, щоб заатакувати посередньо від Сходу. А щоб здійснити ці свої пляни Англія і Франція втягають Туреччину, з якою підписали в жовтні 1939 р. договір про військовий союз. Ось тому турецька армія разом з експедиційним корпусом зі Сирії під командуванням ген. Вейґана мала б виконати похід на Кавказ, щоб загорнути джерела найважнішого сирівцю до ведення війни, яким є безсумніву нафта. Втягнувши Туреччину в сіть своїх плянів, В. Британія сподіється, що їй вдасться таким чином краще забезпечити свої інтереси на Сході, а саме: 1) запевнити за собою контролю над проливами Східньої частини Середземного моря, між іншим контролю над Дарданелями; 2) Забезпечити собі дорогу до Індії через Суеський канал і вкінці 3) розпутати новий конфлікт, поширюючи війну на Близький Схід.

Не диво теж, що теперішня закордонна політика турецького міністра закордонних справ Сарадороґлю викликала велике невдоволення в першу чергу в дотеперішнього союзника Туреччини — в СССР — Тому комісар Молотов остерігав Туреччину у своїй промові ще у жовтні 1938 р., щоби вона не витягала каштанів з вогню для англійських підбехтувачів до війни, бо може попектися.

„Східні пляни" Англії викликали велике зацікавлення в Італії, яка має свої великі інтереси у східній частині Середземного Моря і на Балкані.

До чого доведе східня гра Англії та Франції і співпраця, покаже вже недалека майбутність.

——o——

Порозуміння між СССР та Японією

Московська преса пише дуже багато про останні успішні совітсько-японські переговори. Москва порозумілася з Японією в трьох справах. Обі держави продовжили тимчасову умову у справі риболовлі на совітських водах та порішили ще цього року заключити довгоречинцевий договір у справі риболовлі. (Це має для Японії велитенське значіння, бо тисячки японців живе з риболовлі на совітських водах. З того приводу було безліч непорозумінь). Другу спірну справу, а саме: визначення границь між СССР та Манджурією порішено віддати під розгляд спільній комісії. В кінці погодилися Москва та Японія в справі останньої сплати позички за східньо-китайську залізницю, що її купила Японія ще в 1935 р. Тепер уряд Манджурії погодився заплатити СССР останню рату за ту залізницю, з тим що СССР за ті гроші купить в Японії товари.

Осягнене порозуміння — називає московська аґенція ТАСС — „позитивним кроком" у поладнані спірних справ між СССР та Японією.

Японія дістає вільну руку в Китаю

Промова прем'єра нового китайського уряду.

В перші роковини предложених пропозицій про замирення між Китаєм та Японією виголосив з кінцем грудня 1939 р. прем'єр нового центрального китайського уряду Ванчінвей велику промову в шангайському радіо про необхідність замирення з Японією. На початку своєї промови прем. Ванчінвей гостро осудив марш. Чанкайшека і ті групи, які під натиском закордонних чинників хочуть далі вести війну. Тимчасом Китай не може сподіватися підтримки ззакордону, бо як історичні події доказують, його обманули і на версайській конференції в 1919 р. і на конференції у Вашинґтоні в 1921 р. Існування Китаю може вратувати лише мир. З Японією мусить іти Китай рука в руку і то з двох причин: з внутрішних, щоб охоронити републику від червоної анархії і з зовнішних — щоб забезпечити мир на Далекому Сході.

А тимчасом Японія порозумівшись вже з СССР. звернула всі свої сили, щоб завдати остаточний удар армії марш. Чанкайшека. По завзятих боях в останніх днях грудня м. р. японським військам удалося не лише розбити кілька дивізій армії Чанкайшека в західньому Китаю, але також опанувати залізницю аж до кордону Індокитаю, якою йшли достави французької та англійської зброї для армії Чанкайшека. Опанувавши ціле побережа Китаю Японія внеможливила тепер доставу зброї з Індокитаю. Якщо між СССР. та Японією дійде до тісного замирення — тоді армія марш. Чанкайшека буде приневолена остаточно піддатися — бо не буде кому і куди доставити їй зброї.

Різні калькуляції у фінляндській справі

Англійські часописи багато пишуть тепер про фінляндську справу. Для цікавости передруковуємо два голоси англійських часописів у тій справі. Часопис „Менчестер Ґвардіян" пише:

> поразка Фінляндії може зашкодити у великій мірі західнім державам не лиш морально, але і військово. Коли Росія опанує всі північні порти — то тоді англійська плавба кораблями буде мати величезні труднощі. Російсько-німецька, співпраця буде тоді дуже загрожувати Англії як торговельній та морській потузі. З тих причини Англія мусить прислати поміч Фінляндії.

Дальше автор вияснює, що не можна сподіватися, щоби відносини між західними демократіями а СССР мали уложитися в майбутньості приязно. В цей спосіб хоче переконати, що супроти СССР не можна мати сентименту.

На цю саму тему пише англійський часопис „Гет Фадерлянд". Він

> не вірить, щоби Англія могла побідити Німеччину при помочі пропаґанди та бльокади. Вже тепер підготовляються англійці до важких боїв. Про це, що Франція буде боронити Фінляндії говориться в Льондоні як про річ зовсім певну. Великі клопоти буде мати Англія з довозом зброї — тому в Льондоні та Парижі числять на поміч Швеції та Норвеґії. Англія мала навіть обіцяти ґарантії (запоруку), колиб проти них станула Німеччина і Росія, за їх поміч Фінляндії.

Фінляндська справа викликала живі зацікавлення у Франції, а головно Італії. Французький щоденник „Жур" пригадав собі дещо іншого у звязку із фінляндською справою. Читаємо там таке:

> Фінляндська справа отвирає для Франції великі можливости на теренах Росії. (Йде тут про політично-мілітарні можливості). До того однак треба додати можливості відзискання 18 міліярдів франків в золоті, які колись позичила Франція царській Росії.

Італійська преса, хоча від самого початку відносилася до Фінляндії дуже прихильно (в Римі відбувалися недавно маніфестації в честь Фінляндії) то одначе не дуже захоплюється протисовітськими настроями у Франції, бо бачить

> що вони не є виключно звернені проти СССР, але теж проти Німеччини.

Англії — пише „Пополо де Італія" — йде про це, щоби розбивши СССР зі Сходу атакувати Німеччину. Отже їй не йде про ліквідацію сучасного стану на Сході Европи, але про диверсію проти Німеччини.

——o——

„Учітеся — брати мої"...

Переломове значіння в житті народу — відкриття народніх шкіл.

Мово рідна, слово рідне,
Дивну силу маєш,
Виховуєш, обєднуєш,
Життя привертаєш...

— Пане Інспекторе! Пришліть нам нашого, рідного учителя, але такого, який би не боявся праці. Ми хочемо нарешті рідну школу мати...

— Пане Інспекторе! Пришліть нам бодай двох учителів. Наше село В...... довге на 13 км. Один учитель рішуче не дасть собі ради. Хочемо відкрити дві свої школи.

І таких сердечних листів і прохань, писаних твердими, мозолистими руками, писаних кривульками на білому папері, мов мереживо на рукаві вишиваної сорочки — побачите тисячі не лише в українському інспектораті в Сяноці, де вони поскладані так дбайливо і зберігані з таким пієтизмом, мов грамоти з найбільшими привілеями наших князів і королів, по яких памятки збереглись у Сяноці аж дотепер, але також у кожній місцевости, де істнує і діє Український Комітет.

А під кожним проханням сотки імен і прізвищ батьків, які — з хвилиною приходу німецького війська і визволення зі страшної польської неволі — засипають наші шкільні інспекторати, якщо вже де такі є. Засипають теж комітети і тих визначних наших громадянських діячів, які виконували свій національний обовязок працюючи над освідомленням народу і видержали на своїй стійці, мов вояки, у те люте „время"... Оці листи і прохання у справі відкриття рідних українських шкіл та рідних українських учителів — ці історичні документи наших історичних днів доказують одне: Нечуване національно-політичне гноблення українського народу в Польщі і безпощадна польонізація всіх українських шкіл в метою швидкої і повної асиміляції українського народу в Польщі дали саме протилежні наслідки, ніж їх сподівалися поляки. Замість повної асиміляції українців у Польщі і то до 25 років від її відновлення — як це перехвалювався виконати відомий україножер проф. Грабський, грабар українського шкільництва й автор т. зв. мовного закону з 31. липня 1924 р. про утраквістичні школи, українці діждалися, що „моцарство польське" розлетілося по 21 р. і то до 18 днів. По цьому ганебному розвалі Польщі український народ відчув підсвідомо у своїй масі, що відкриття народніх шкіл з українською мовою навчання має переломове значіння в дальшому його житті та історичному розвитку. Тому кожне село, де живе бодай жмінка українського населення, яке вже навіть призабуло свою рідну мову, пішло на перегони в підшукуванні рідного учителя, який би вчив українські діти в їхній рідній мові. Цю стихійну акцію з низів, самого населення, за рідною школою та рідним учителем — бачили ми скрізь, де б'ється лише живо українське серце.

— — — — — — — —

— І зі сльозами радости в очах витали українські батьки та діти своїх учителів по всіх тих селах, містечках і містах, де вже зорганізовано українську школу. Вони вриються нестертими буквами в невинні душі цих наших найменших, яким уже судилось діждатися української рідної школи і рідного учителя.

— Таким незабутнім днем запишеться для дітвори і батьків у Сяноці неділя 19. листопада 1939 р., коли то відбулося святочне відкриття першої всенародної школи ім. Т. Шевченка в Сяноці. По торжественному богослуженні у старинній церкві, де линули мольби-благання до Всевишнього, щоб дав дожити кращої долі українській нації, зійшлися всі українці: старі і молоді і найменші до просторої нової домівки чит. „Просвіти" на святочне відкриття. Незабутня хвилина.

— Ніхто інший, лише український нарід — врізуються глибоко в душу слова інсп. д-ра Н. Гірняка — був носієм і творцем культури на Сході Европи. За це приносив він постійно жертву крови мов герой старинних греків Прометей. Суть цієї вікової боротьби за свобідну творчість духа українського духа відчув найглибше наш найбільший геній Т. Шевченко, який кликне:

О батьку наш, великий Прометею!
І нас клюють, та не орли,
А хитрі, дикі сови...

І богато разів у ході століть піднімався український народній геній до вершин творчости і такими перлинами своєї творчости як народньою піснею і народнім мистецтвом викликує подив та пошану в цілому культурному світі. Це викликувало завість у сусідів. Західній сусід — поляки — оправдував перед світом свій наїзд на українські землі ширенням „вищої культури і західньої цивілізації". Тимчасом був страшним галапасом, який нищив український нарід. Тому українці — заявив інсп. Гірняк звертаючись до представника влади, заступника окружного комісаря, — поручника д-ра Люцеґи — вдячні Вождові німецького народа А. Гітлерові за те, що нині мають змогу посилати свої діти до рідної школи.

— Зворушений щирою подякою і трикратними окликами в честь Вождя і канц. Гітлера та німецького народу пор. др Люцеґа заявив, що дуже добре розуміє радість українців, бо сам 2 роки тому мусів утікати з Польщі до Німеччини, як учитель німецької ґімназії на Шлеську, поред переслідуванням поляків. Отже добре знає, в яких невимовно важких умовинах доводилося жити українському народові в Польщі. Тепер — заявив промовець — українці у Генеральному Губернаторстві можуть свобідно розвиватись на національно-культурному, господарському і соціяльному полі.

Вершком свята було вручення диплому від шкільного інспекторату в Сяноці проф. д-рові П. Біланюкові з призначенням його управителем школи ім. Т. Шевченка, якому передав грамоту заступник інспектора о. проф Ст. Венгринович. Д-р Біланюк, подякував за відзначення і виголосив реферат про значіння всенародньої школи в житті українського народу.

По вичерпанні програми свята, на яку склались ще вступне слово голови У.Н.Р. у Сяноці адв. д-ра Ст. Ванчицького, дві деклямації та хорові продукції, — батьки розходилися вдоволені додому, бо бачили, що доля української дитини в Сяноці і в східній частині Лемківщини в руках таких випробованих педагогів і відомих громадянських діячів, якими є інсп. д-р. Н. Гірняк, його заступник о. проф. Ст. Венгринович і дир. д-р. П. Біланюк.

— — — — — — — —

— Якже наші учителі дають собі раду?

— Читайте листи — і з милою усмішкою підсуває мені кілька листів діловий секретар інспекторату д-р О. Утриско.

— Пане Інспекторе! Пришліть мені — ради Бога! — бодай ще одну силу. 280 дітей у школі. Не всилі сам дати собі ради. До того вже так захрип, що говорити далі не зможу. Стація в місті. Люди дуже добрі..... і т. д.

Інші листи теж подібні змістом.

— А тут — на жаль — не маю людей, які поїхали б туди на посади, як помічні сили. До того учителі не мають шкільних підручників. Тим більша їхня заслуга, що з таким завзяттям працюють.

— Ага! Ви, Друже Редакторе! Бачили кілько Сянік та округа склали грошей на першу вістку, що Українське В-во у Кракові видало вже буквар і деякі шкільні підручники та задумує видавати український часопис? Ні?? Ось вам список...

— Понад 5.000 зол. протягом 4-ох днів. — Так, сміється весело інсп. д-р Н. Гірняк зі своїми співробітниками.

— — — — — — — —

Таких нам треба працівників і такої здорової атмосфери, яка панує на рідній землі. Дивну силу має ця рідна зрошена потом і кровю землиця: оживлює знесилених і вливає надію в остаточну перемогу.

М. Славич.

Страшний землетрус у Туреччині

Як ми вже повідомляли в першому числі, жахливий землетрус навістив Ерзерум та східну частину Анатолії. По останнім вісткам землетруси навістили теж і інші місцевости Туреччини, як Смирну, Дікілі, Самсун, Керасунд, Амассія, Діярбекір і інші. Зі Стамбулу повідомляють, що досі погибло 80.000 осіб. Населення в паніці покидає зруйновані оселі та кочує під голим небом, хоч мороз доходить до 25 степенів. Крім того над Анатолією шаліють нагальні снігові, що дуже утруднюють рятункову акцію. Виступили з берегів ріки у Східній Анатолії, Евфрат і Тигр. Повінь спричинила величезні шкоди, руйнуючи комунікацію. Тому що поїзди й самоходи не можуть дістатися на зруйновані землетрусом і повінню терени, достава харчів і перевіз ранених відбуваються на верблюдах і мулах. Матеріяльні втрати велитенські. Очевидці оповідають, що в місті Ерсінджані в десяти хвилинах погибло 90 відсотків населення. Багато осіб поповнило самогубство або збожеволіло — по втраті своїх найближчих. Багато околиць є зовсім знищені: доми завалені, люди й звірята погинули від наслідків землетрусу та у хвилях розбурханих рік.

ПОДЯКА.

Сердечно дякую ВП. Дрові К. Геґгардтові, начальному директорові положничої клініки у Кракові, та ВП. Др. О. Носковській, ст. асистентці цієї клініки, за дбайливу лікарську опіку над моєю Дружиною і новонародженим Синком.

Іван Дурбак.

УКРАЇНЦІВ, що внемігрували з Біловіжжя й Полісся, прошу відгукнутися листовно на адресу: Краків, вул. Вісьльна 8 Українське Касино. Г. Миоовенко.

Вістки з полудневої Холмщини

Як усюди по Західній Україні, так і тут у нас на Холмщині польське панування полишило сліди свого 25-літнього істнування. Сумні це сліди: позамикані, розвалені церкви, або лише їх згарища, села без шкіл і рідних організацій. Бо Польща ніякого пляну так основно не передумала як саме пляну знищення нашого народу. Тому радувалися ми всі, що саме тоді, коли гулі польської шляхеччини доходили до найвищого вершка, німецька армія скоро усунула боляка з обличча земської кулі.

Ми з місця приступили до організації нашого життя. Тепер по школах вже не затроює душ наших дітей польський або жидівський учитель, але скрізь там, де люди хотіли, вчаться наші діти у своїй рідній мові та вчить їх рідний учитель. Коли йде про учителів, то найкращими учительськими силами є вивінувані частини б. сокальського та равського повіту, що остали при Німеччині. Йдуть завзяті зусилля, щоби скрізь поставити шкільництво на відповідній висоті. Майже у всіх школах треба було починати від науки писання та читання. Інші предмети навчання це рахунки та найважніші відомости з рідної історії та географії. Щоби працю уодностайнити, зорганізовано шкільні референтури, які згодом перемінюються в повітові інспекторати. Найпекучішими справами в дотеперішній шкільній праці це брак підручників і научних засобів та незасоблення учительства, яке здане на ласку громади. Згадати треба, що відновлено філію Т-ва „Взаїмна Поміч Українських Учителів“, з окремими комісіями, що мають на ціли організацію шкіл, опрацювання програми, видавання станового журналу і т. д. Головою філії є дир. Бурбело, осідок у містечку Варяжі, але діяльність обняла велику частину Грубешівщини й Томашівщини.

Середнє шкільництво за винятком Белза, де зорганізовано приватну гімназію, покищо ще не рушило з місця, хоча йдуть в тому напрямі старання.

Ревіндикація церков поступає вперед, але поволи. Так пр. в Томашівщині відібрано заледви три церкви, що до інших підготовляється покищо доказовий матеріял.

Господарське й просвітянське життя наладнується.

Працю на всіх ділянках координує Українська Національна Рада, з осідком в Белзі, в якої склад входять найчільніші працівники цілого району.

Віримо, що тепер у нових свобідних умовинах вдасться нам скоро збудувати нове життя.

Учитель-холмщак.

З листів до Редакції

На чужині

...Наш великий транспорт, що виїхав з Кракова 21. XI. розділили на ріжні групи. — Нас 32-ох українців опинилося в Кірхбіхль в Тиролю. Нам тут дуже зле, тому що привезли дуже багато поляків і з ними нам дуже зле жити. Тому хотіли би ми десь перенестися, аби бодай тепер звільнитися від тої ляшні, що нам стільки літ на рідній землі не давали жити. Просимо подати нам адреси українських часописів і українських організацій. — Слава Україні! — Нім. Степан

ВИЇМОК З ЛИСТА ДО УКРАЇНСЬКОГО КОМІТЕТУ В КРАКОВІ.

.....Насамперед хочемо подякувати Хв. Комітетові за опіку й підтримку, якої ми від Вас дізнавали й хочемо написати дещо про наше теперішне життя.

Кинені долею опинилися ми далеко в чужині, аж в Горішній Австрії 62 км. від Сальцбурга в місцевости Марктпонгод. Нас українців прибуло тут 15, а поляків 38. Серед поляків повно всякої батярні. Вони нас на кождому кроці чіпляються, але ми дали їм гідну відправу, держимось осібно між собою й стараємося вести взірцеве порядне життя, щоби на чужині гідно представити українську націю. Ще краще заживемо, як тільки дістанемо осібне мешкання.- Шеф фабрики п.А. С. обіцяв нам дати осібне мешкання як тільки довідався, що ми українці.

Просимо написати до нашого шефа й докладніше ще вияснити про всі українські справи, бо ми не знаємо, чи ми самі зможемо добре це зробити. І просимо прислати нам українських книжок і адреси видавництв.

Подорож у глубину Німеччини й побут тут зробили на нас велике враження. Ми тепер добре до всего приглядаємося й хочемо вивчити всі добрі сторінки життя німецького народу, його праці й подиву гідної організації, щоби опісля добре господарити на рідній землі.

Усіх Друзів, що їх нашим слідом кине доля на чужину просимо памятати завсіди на те, щоби всюди гідно поводитися. А ми від себе прирікаємо, що БУДЕМО НА КОЖДОМУ КРОЦІ БЕРЕГТИ ЧЕСТИ Й ГІДНОСТИ УКРАЇНЦЯ.

Рівночасно складаємо з нашого заробітку 30 марок на допомогу друзям біженцям, що ще без праці. —Ми тут на чужині, але душею серцем і думками з Вами! Ми як були так є готові! Шлемо Вам свої поздоровлення. — Слава Україні! слідує 15 підписів

КУТИК УКРАЇНСЬКОГО КОМІТЕТУ У КРАКОВІ (ВУЛ. ЯБЛОНІВСЬКИХ 10)

Ю л і я н Я Х Н. Мшанів коло Варшави. Дякуємо за поздоровлення і цілою душею прилучуємося до Вашого бажання, щоби були це останні наші свята на чужині.

М. К О З А К, Страховичі. Вам четвертій салі Вашого табору та Всім Друзям, що разом з Вами перебувають дякуємо сердешно за святочні бажання, й бажаємо від себе усего найкращого.

N. C. Schlicker, Dellupen Kalkwerk, Sonderscheim Усім Друзям нашим бувшим Таборовикам сердешно дякуємо за привіт і зложені бажання. Пишіть і подайте докладніше адресу. Друг Чапу ще не зголосився. Пишете, що працюєте тяжко від сходу до заходу сонця у каменоломах. Щож — так воно є. Життя тверде й тверда наша доля. Ало ми мусимо бути ще тверді, щоби викувати вкінці кращу долю собі й цілому Українському Народові.

Дан

Панько Шушукайло

Коли в старого Шушукайла найшовся син, то дрібку підхмелені куми, приглядаючися малому, тільки головами похитували та поплювали:

— Тьфу, на пса вроки, красний хлопець вдався. З нього, май, буде шось великого.

І складали щирими словами віншовання, щоб був красний і добрий і мудрий.

І не помилилися куми. З малого Панька виріс великий Пантелеймон, що мав усі добрі прикмети. Та була в нього одна маленька хиба й це мабуть була вина куми, що не плюнула як слід тричі, проти лихого ока. А саме наш Панько любив богато балакати. Вправді це ще не великий був би прогріх, якщоб Панько богато балакав на яких зборах, вічу, чи де в комітеті, бо це так у людей водиться і навіть треба, але Шушукайло ніде на таких „оказіях“ не бував. Він тільки любив говорити з поодинокими людьми.

Оце бувало зробить ділову міну, зморщить лоба, нацеб щось його дуже займало, й ніби випадково підійде до якогось самітного знакомого.

Пічне про здоровля і погоду, побалакає так хвилин зо пfive, а далі й випалить:

— Ага, а чули ви, шо Англія вже виповіла війну Великій Британії? Це, знаєте, дуже цікаво. Ну, ну, побачимо, як розвинуться дальші події. В кожньому разі для нас конюнктура прекрасна! Та покищо, бувайте здорові, бо спішуся. Знайомий тільки рота роззявить, а серце в нього так і затіпається:

— Ось, ось, слава Богу, покращає!

І спішить до дому поділитися радісною новиною я другим. А Пантелеймон уже зайшов до кооперативи й, закурюючи, наче нехотя знову кинув правдиву вісточку, яку сам чув від одної пані, що, мовляв, Фінляндці вже досягли Чорного моря.

Народ стовпіє, а Панько окине ясним полгядом і, опершись ліктями об ляду, почне розводити своє стратегічні міркування.

Іншим разом Шушукайло підкрадається до своєї наміченої жертви нищечком. Він всовує голову в рамена, оглядається кругом і, знизившись кричить до вуха слухачеві під великою тайною, що ось учора був він з радником Хвостиком і цей йому сказав прямо таке:

— Готуйтеся до великого діла! Наш легіон у силі півтора міліона людей вже появився в Дарданелях та йде далі. Виряд — знаменнитий, а дух, що прямо бракує слів.

Слухач не вірить, просто називає таку вістку сплетнею, та Панталеймон зуміє захитати його недовірчивість. Він так запалюється в бесіді й подає такі докази, що слухач мусить повірити. Бо й сам Панько в те вірить.

Та раз Шушукайло підійшов собі на лихо до групки людей, що жваво про щось говорили. Серед гурту стояв маленький, цупкий, як дубчачок, юнак і палко оповідав. Панько прижмурив очі, скривив уста в недовірчиву посмішку й почав прислухуватись. А юнак оповідав про життя в Кракові.

— Прийдете до табору, то вам зараз дають кімнату, пять разів денно їсти, нічого не робите й ще виплачують по марці денно. Кажу вам — рай! А схочете, то вам зараз посаду з платнею — но так 800 марок. Це так на початок.

Панько насторожився.

— А слухайте, чи була ви не переборщуєте? — запитав він юнака.

Цей задер угору свойого маленького носика й пхикнув.

— Я маю на це докази. Мій по бабці тіточний брат сам оповідав, що чув від одного знайомого, який бачився з одним нашим, що повернувся звідтіля, себто з Ярослава й про те все докладно знає.

Юнакові слова, виголошені самопевно й з притиском, запали Панькові в серце. Довго він думав, забув і про свої вістки. Нарешті одної ночі зник. Після тижня Шушукайло ходив краківськими вулицями. Коли в комітеті запитались його, чому він покинув край, Панько так ступанів, що, згадуючи свій обід, промимрив:

— Бо, бо я дуже люблю горохову зупу.

А тепер Панько ходить холодними вулицями й знову шукає знайомих, щоб їм у тайні великій оповісти про те, що наша справа стоїть так, як ще ніколи не стояла.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Січень.
11. Четвер. 14 дітей уб. у Вифл.
12. Пятниця. Анісія й Теодора
13. Субота. Меланії.

*

НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ.

Добрі діти батькам вінець, а злі — кінець.

Вчи лінивого не молотом, а голодом.

Полу відріж, а від злого відчепись.

Громада по нитці — бідному сорочка.

ЗОЛОТІ ДУМКИ ВЕЛИКИХ УКРАЇНЦІВ:

В своїй хаті своя правда і сила, і воля. (Тарас Шевченко).

Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть, що за долю міліонів мусиш дати ти одвіт. (Іван Франко).

Лиш той ненависти не знає, хто цілий вік нікого не любив. (Леся Українка).

Генеральний Губернатор забезпечив твори мистецтва. Генеральний Губернатор видав розпорядок, яким сконфіскував всі твори мистецтва, що є прилюдною власністю, на терені Генералгубернаторства, щоб віддати їх до прилюдного уживкування. Під цей розпорядок підпадають твори мистецтва: 1) приватні збірки мистецтва, віддані під опіку урядовцям, уповноваженим перейняти й забезпечити твори мистецтва й скарби культури; 2) всі церковні твори мистецтва, крім літургічних предметів щоденного вжитку. Щоб ствердити, чи даний твір мистецтва є прилюдною власністю, треба зголосити всі мистецькі приватні й церковні твори, з поданням роду, прикмет і числа. До зголошення творів мистецтва зобовязаний кожний, хто від дня 15. березня 1939 року мав або має в перехованні або право розпоряджати твором мистецтва. Крім того кожний зобовязаний подати всі вияснення. Уповажнений Генерал-Губернатором урядовець вирішить у сумнівних випадках, які зі збірок і творів мистецтва є прилюдною власністю. Хто пробуватиме твори мистецтва затаїти, продати або вивезти з терену Генералгубернаторства, або хто не подасть інформацій чи пак подасть неправдиві, — буде покараний арештом.

Впали на стійці. В містечку Бохня коло Кракова поліційна патроля відкрила вночі злочинців, які підчас перестрілки вбили двох вахмайстрів, Карла Бергера та Франца Новотного, а третього поранили. Похорони жертв обовязку відбулися при участи Генералгубернатора Д-ра Франка та багатьох достойників, з належними почестями.

Воздушна комунікація Берлін-Москва. Недавно відбулися переговори між представниками німецької „Люфтганзи“ і совітського „Аерофлоту“ у справі пляново воздушної комунікації між Берліном і Москвою, що пічнеться від 21. січня ц. р.

Скільки коштує Англію війна? Англійська преса нарікає на велитенські кошти війни. Кожна минута війни коштує Англію 4 тисячі фунтів стерлінгів, себто 1.000 добрих одягів, 4.000 пар черевиків або 160.000 літрів молока.

Акція віджидівлення Мадярщини. Згідно з протижидівськими приписами в Мадярщині вивісили в усіх громадських урядах спис жидівських і нежидівських промисловців. У самому Будапешті на всіх 63.984 промисловців є аж 33.580 жидів, себто 52.5 відсотків.

Правничий куток

Виплата допомог для емеритів

На основі розпорядку Генерального Губернатора д-ра Франка з 9. грудня 1939 р. (Денник розпорядків Генерального Губернатора для окупованих польських просторів ч. 12) від 12. листопада 1939 р. дістають запомоги ті емерити б. Польщі, які мешкали або перебували на просторі Генерального Губернаторства дня 1. вересня 1939 р. або просторах, прилучених до Німеччини. Запомоги дістають: 1) емеритовані до 31. серпня 1939 р. урядовці б. польської держави разом з урядовцями пошт, телефонів і телеграфів, державних залізниць та управ державних монополів і емеритовані до 31. серпня 1939 р. урядовці польських самоуправних союзів; 2) емеритовані до дня 31. серпня 1930 р. військові, які постійно служили в польському війську. Окремий розпорядок устійнить справу запомог для військових емеритів, які постійно служили підчас світової війни в німецькій або австрійській армії; 3) вдови згаданих емеритів.

Своє право до запомог повинні доказати зацікавлені особи документами, свідоцтвами або при допомозі віродостойних свідків. Жиди не дістають запомог.

Висота запомог.

Висоту запомог устійнює та доручує їхню виплату Палата Рент у Варшаві. І так емерити, які діставали місячно емеритури у висоті:

до 60 зол. — дістають її далі у висоті 100%;

понад 60 зол. до 120 зол. 80%
дотеперішньої емеритури, але найменше 80 зол.

понад 120 зол. до 180 зол. 80%
дотеперішньої емеритури, але найменше 96 зол.

понад 180 зол. до 250 зол. 70%
дотеперішньої емеритури, але найменше 126 зол.

понад 250 зол. 50%
дотеперішньої емеритури, але найменше 150 зол. і не більше ніж 250 зол.

Емерити платять доходовий податок від запомог згідно з дотеперішніми польськими законами.

Хто виплачує запомоги?

Запомоги виплачують емеритам, які мешкають у місцевостях з числом населення до 20.000, скарбові інспектори; емеритам, які мешкають по містах з населенням понад 20.000 мешканців, запомоги виплачують управи міст. Емеритованим поштовим службовцям і урядовцям, устійнює і виплачує запомоги Німецька Пошта Сходу; емеритованим залізничим службовикам та урядовцям виплачує Східня Залізниця. Самоуправні союзи устійнюють і виплачують запомоги емеритам самоуправних союзів.

Зачети і карні постанови.

Скарбові інспектори й управи міст уповажнені виплачувати зачети на запомоги замешкалим в їхній окрузі емеритам, які докажуть свої права до емеритури, аж до того часу, доки Палата Рент не устійнить висоти запомог.

Особам, які подають фальшиві дані, щоб виєднати запомоги, загрожує кара важкої вязниці — не менша від 3 років. Помічникові загрожує така сама кара, як винуватцеві. Провини розглядає і видає рисуди спеціяльний суд.

Безробітними, активними польськими урядовцями займається Суспільна Опіка.

Канал Одра—Дунай. Почалася будова каналу Одра—Дунай, що потриває 6 літ. Кошти будови передбачені на 675 міліонів нім. марок. Цей канал получить Північне та Балтійське Море з Чорним Морем.

Цікава вистава. В Мінхені відкрили в новій державній ґалерії велику політичну виставу п. н. „Англія — держава бандитів“. Вистава має на меті показати дійсне обличчя Англії.

В Парижі валяться мости. Паризька радіостація подає, що міст св. Людвика на Секвані завалився тому, що за нього зачіпила зависоко наладована барка. На мості було тоді багато людей, з яких затонуло 20.

За чарку горілки... Горілка вже багато злого зробила на світі. Про це переконався один шофер, занятий при старостві у Заверцю. До нього прийшов один жид, почастував горілкою, та попросив зробити йому „прислугу“: украсти 80 літрів бензини й відпродати жидові. Справа виявилася і шофер помандрував на півтора року до вязниці. Жид дістав 2 роки вязниці, щоб відучитися від таких способів „праці“.

Еспанська самопоміч. Еспанський міністр внутрішніх справ, Серрано Сунер, сказав на засіданні третього національного конгресу „Фалянґи“ (орґанізації еспанських націоналістів), що в 1939. р. видано місячно понад 24 міліони безплатних обідів.

Фінляндські рекорди. В 1938 р. заключили у Фінляндії 33.613 подруж, уродилося в тому році 76.695 дітей. Це дуже високе число на край, що має коло 3 міліони мешканців.

Арештування англійських шпигунів в Москві. Преса повідомляє з Москви, що там арештували багато чужинців, які підшивалися під німецьких подорожних або купців. Арештовані — пише преса — були агентами англійської розвідки і мали переводити шпіонажу в користь Англії.

Вибухи в англійських поштових урядах. В ріжних почтових урядах в Англії вибухло 19 гумових бальонів. При тому було ранених 12 поштовиків. Підозріння паде на ірляндську тайну орґанізацію „ІРА“.

Повстання в північно-західній Індії. У Вазірістані, північно-західній частині Індії, ростає повстанча акція. Повстанці напали на британські війська, при чому дійшло до кровавого бою. Всі племена у пограничній полосі прилучилися до повстання.

Нові шляхи в Бескидах. В короткому часі після скінченої війни на Сході німецькі власти побудовали 140 км. нових шляхів, себто більше, ніж зробив жидівськопольський уряд за 20 літ. З 4 міліонів золотих, призначених на будову шляхів, тільки дуже малу суму використано для властивої цілі. Решта потонула у кишенях міністрів, воєводів, старостів і жидів, які були переважно підприємцями будови шляхів.

---o---

ОСТАННІ ВІСТКИ

Завзяті бої над озером Ладога

ГЕЛЬСІНКІ, 5. січня. (Комунікат фінляндського воєнного штабу). Окрім артилерійської перестрілки день 3. січня пройшов спокійно. В околиці села Тайпалеенйокі московська піхота намагалася заатакувати фінляндські позиції, одначе ця атака заломилася супроти протинаступу фінляндців та артилерійського вогню. Подібним неуспіхом закінчився наступ московських військ в околиці Гатйаляйденяерві. Над озером Ладога відбувалися постійні, гострі позиційні бої, причім обі сторони пробували здобути поодинокі оборонні місця противника. На інших фронтах, не занотовано нічого важнішого. На побережжі Ладога були гострі сутички. Російське летунство було дуже мало діяльне.

МОСКВА, 5. січня. (Комунікат ленінградської воєнної округи). Дня 3. січня на фінляндськім фронті не сталося нічого важнішого.

Мурманська залізниця не є ушкоджена

Зі столиці Фінляндії, Гельсінок, звідомляють, що ворогові, помимо зусиль, не вдалося здобути теренів на півночі. Сильні морози не лише що спинюють наступ ворога, але сприяють загартованим фінляндцям. В багатьох місцевостях появилися стада вовків.

В околицях Петсамо москалі лишилися дальше на своїх позиціях. За те з Норвегії звідомляють, що численні московські відділи їдуть з ПЕТСАМО НА ПОЛУДНЕ. Коли так булоб, то неправдивою булаб вперта вістка, що рейки мурманської залізниці мали бути в кількох місцях висаджені у воздух.

——о——

Воєнний комунікат

Штаб німецької армії звідомляє:

На заході між Мозелею а Палятинським лісом артилерійський вогонь був дещо сильніший, як в попередніх днях. Таксамо діяльність розвідочних патруль була більше оживлена. Літаки відбули розвідочні лети над Францією та Північним Морем. Англійський воєнний літак, який пробував в середу перелетіти над люксембурською округою, дігнали німецькі мисливські літаки та його зістрілили скорше, заки перелетів бельгійсько-німецьку границю. Зістрілений літак спав на бельгійську територію, недалеко границі.

——о——

Уступили два англійські міністри

З Амстердаму повідомляють, що в Англії уступив міністер війни Горе Беліша та міністер інформації Мек Міллен. Дотеперішній міністр торговлі Стенлі переняв міністерство війни. Міністром інформації став сер Андрю Дункан.

Уступлення англійського міністра війни кидає ярко світло на непевність становища англійських воєнних підбехтувачів. Воєнний уряд Чемберлена втратив піддержку серед англійського громадянства. Англійська пропаганда — „міністерство брехні" — довго баламутила видумками англійський загал, одначе на дальшу мету годі було затаїти правду про великі втрати англійської фльоти, яку спричинили її німецькі морські та воздушні сили.

Італія пригадує свої домагання

Недавно відбулося в Римі засідання Великої Фашистівської Ради, на якому ще раз підкреслено однодушне становище націонал-соціялістичної Німеччини та фашистівської Італії супроти версайської системи. Бо не тільки Німеччина, але теж і Італія були у Версаю в найбільш ганебний спосіб обманені.

Чоловий італійський журналіст, редактор півурядового часопису „Джіорнале Італія", Гайда, написав цілу низку статтей, в яких пригадує, як Англія, Франція та Америка обманули у Версаю Італію. Гайда одобрює господарську політику Німеччини та гостро поборює капіталістичну рабункову господарку Англії та Франції, що полягає на обкрадуванні їхніх кольоній. Італія, найбільша держава над Середземним Морем, не буде терпіти, коли західні держави будуть обмежувати її розвиток своїми воєнними зарядженнями.

УНЕВАЖНЮЮ легітимацію, що її видав мені Український Національний Комітет у Кракові. — Кунців Іван

ХТО знає місце побуту Ростислава Сабадаша, який перебував в жовтні м. р. в таборі в ОТТМАХАВ на Шлеську, повідомить адміністрацію Т. Р.

Короткі вістки

БОЛГАРСЬКИЙ міністр фінансів Бойлоф відбув у Москві довшу нараду з Молотовом.

В ЕСТОНІЇ уряд продовжив час військової служби з 12 місяців до 24.

В ЮГОСЛАВІЇ зростають протижидівські та протичервоні настрої. Югославянські часописи пишуть багато статтей, в яких розяснюють, яке нещастя народові несе анархо-червоне баламутство. Минулого тижня президент югославянського сенату д-р Корощец виголосив більшу промову проти масонів, жидів та ворожих агентів.

В ІРЛЯНДІЇ кипить. Ірляндські націоналісти уладили в Дубліні велику протианглійську маніфестацію. В тім самім місті поліція викрила великий магазин зброї та бомб.

В ПЕТРОЗАВОДСЬКУ в т. зв. радянській Карелії почав виходити в московській мові часопис призначений для Карелії і тих фінляндських земель, що їх дотепер Росія здобула. В тім часописі появився заклик до фінляндських селян, щоби вони повертали до своїх сіл і не утікали перед московськими військами. По селах відкривають вкоротці школи та запровзять частинно московську мову навчання.

РОСІЙСЬКО-БОЛГАРСЬКІ торговельні переговори ось-ось покінчаться. Здогадуються, що вже вкоротці буде підписаний торговельний союз поміж тими двома державами.

ДО МОСКВИ приїхала японська делеґація, що буде брати участь в совітсько-японських торговельних переговорах. Нарадами буде проводити японський амбасадор у Москві Того.

З ГОЛЯНДІЇ доносять, що естонський корабель „Агу", містоти 2.200 тон, пропав без сліду. Сподіються, що він наїхав на англійську міну та затонув враз зі залогою.

В столиці ІНДІЙ відбулися наради індійського національного конгресу. Індійці порішили всіми засобами протиставитися англійському гнетові.

АНГЛІЙСЬКИЙ корабель „Віскунт" наїхав дня 30. грудня на міну на Північнім Морі та затонув. Містота того корабля виносила 1.200 тон, а на його узброєння складалися чотири гармати, чотири машинові кріси і протилетунські гармати.

З АМЕРИКИ звідомляють, що републиканська партія має вкоротці внести закон, на підставі якого мають обмежити у великій мірі владу Рузвелта. В законі має бути клявзуля, зобовязуюча скликання конгресу перед евентуальним проголошенням виняткового стану.

Редагує КОМІТЕТ. За Редакцію відповідає [illegible] Л. Хомяк. Видає „Українське Видавництво", З друкарні „Нова Друкарня Денника" в Кракові, вул. Кармелітська 34. II. тел.137-42. З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під комісарською управою, Краків, Ожешкової 7, тел. 102-79.

Redigiert von Redaktionskomitee. Verantwortlich für den Gesamt inhalt und Anzeigeteil: [illegible] Chomiak. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 137-42 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-97